

L'enganhat

« Quand t'enganas que ganhas ! »

Editoriau

Ciao Convivència !

Aquò es fait !

Lo dimars 3 d'octobre, la lei de renforçament de la seguretat interiora e de luta contra lo terrorisme es passada al Parlament Francés.

Aquela a per mira de sortir de l'estat d'urgéncia, ont sèm dempuèi prèp de dos ans, mas dins lo meteis temps, d'inscriure de mesuras excepcionals dins lo dreit comun e aital forabandir França de l'Estat de dreit.

Qué vòl dire concretament ?

Duscas ara, l'Estat èra assubjectit a de leis qu'encadravan e contrarotlavan sas accions e son foncionament : cada resident del país èra protegit de fait de l'arbitrari potencial de l'Estat.

Ara lo prefècte poirà, se pensa que i a un risc d'actes terroristas :

- Decidir de reglementar l'accès, la circulacion e l'estacionament de las personas, barrar luòcs o arrestar d'eveniments.
- Tampar de luòcs de cultes suspeitats de provocacion o d'apologia del terrorisme.
- Organizar de visitas domiciliàrias amb sasida de documents de tota persona pròcha d'un tèrç suspeitat e d'interdire a aquelas de s'encontrar.

Lo ministre de l'interior poirà, se pensa qu'un comportament constituís una menaça per la seguretat :

- Decidir de mesuras de susvelhança contra tota persona.
- Impausar, sul meteis principi de suspicion, d'assignacions a residéncia en definir un perimètre e l'obligacion de se presentar un còp per jorn (al mens) al comissariat o la gendarmariá.

Demai, los renshaments generals son afortits dins lor dreit d'escota de la populacion.

D'ara endavant, los nòstres Elegits an decidit, coma lor en avèm balhat lo poder e lo dreit, de baratar la presompcion d'innocéncia per la suspicion.

Nautres en Occitania e mai precisament a Calandreta, ensajam de far viure una societat dubèrta e fisanta, fondada non pas sus la paura de l'autre mas sus la dubertura als autres, als territòris, al monde e a sas culturas. En tot saupre aquò, nos podèm demandar cossí los Calandrons se petaçaràn amb aquela diferéncia màger entre çò que ven la societat francesa e çò qu'ensaja de bastir Calandreta ?

Valeria TEOULET e Remèsi BOY

L'Atomium

Dins lo cèl ondrat d'ensenhas
 D'estelas li balhan d'entresenhas.
 Li faguèron totes lum
 Per que se posquèsse aténher l'Atomium,
 Fugir lo Mèstre autoritari
 E se mètre en camin pròpri.
 N'i a pron del vent que lo buta,
 D'aquela bufalàs, ont vòl que siá! :
 Getat coma un astre a calhaus de fum
 S'auriá poscut petar dins l'estelum.
 Mas lo lum dins l'escurina
 Se sap fa rai de respelida
 Mas un vam se raicèt al pus prigond.
 Mas un vam lo desrevelhèt al mond.
 Ara se sentís pas ges dins lo voide sideral.
 Nimai tanpauc dins un mitan carceral.
 Sapiatz qu'ont es, d'aurelhas
 L'escotan plan plan atentivas.
 Sapiatz qu'aval sa paraula
 Es totjorn plan plan benvenguda.
 Activitats, organizacion, institucions,
 Material, totes ensems fan constellacions.
 Aguèsson pensats que l'autra fàcia de la pèça,
 Sens leis e sens paissèls ajudat li auriá.
 Mas lo pauròt aviá tan la desirança
 De se daissar tombar pas dins la descasença,
 Que quand l'escasença s'ofriguèt,
 Que pel primièr còp a posita passagèt
 La pòrta amb la maneta beluganta,
 Trantalhèt pas una segonda la manòta.
 De segur que l'òme estacat se fa manjar pels autres,
 Mas l'òme liure se pòt negar dins lo pas res.
 Quand la libertat l'engatja pas en degun,
 Ven degun que s'engatja pas en ren.
 E lo bonhur pel pauròt es malsegur
 Quand lo malur i injecta son veren.

Vaquí lo conte de l'enfant-astron
 Que vos espèri plan polidon
 Quitament s'es pas acabat
 I a aurà de segur pas de crit e crat.

Sebastian GONZALEZ

Delirium sus l'Atomium inspirat per la lectura de Francis
 Imbert, Vocabulaire pour la Pedagogie institutionnelle,
 MATRICE éditions, 2010.

Calandreta – Ajuda-mairau = Esglàs !

Qu'èm lo dimèrcs lo 20 de seteme devant la
 Prefectura : lo rendetz-ve qu'ei pres. Tots los
 associatius, mainats, pairs e regents qu'i son
 aquí entà manifestar contra la supression deus
 pòsts en contracte ajudat. Atau que
 brandeishen bandaròlas e taulas dab bancs
 entà har ua mesa en scèna de la realitat de
 l'escòla. En hèit que reclaman lo restabliment
 d'aqueths emplecs de vint òras entà cada
 setmana. La polícia qu'i ei entà contièner los
 manifestants, quan los militants ne son pas
 sonque a cantar la Sobirana.

Atau las famosas paraulas :
 Despuish l'aup italiana,
 A truvèrs vilas, e monts, e lanas,
 E dinc a la mar grana
 Que senhoreja ua sobirana.

Entant de mila annadas
 Qu'audín son arrider de mainada,
 Sas cantas encantadas,
 Sons mots d'amor de hemna tant aimada.

Jo que l'escotarèi
 Com s'escota a parlar ua hada,
 Jo que la servirèi
 Dinc a la mea darrèra alenada.

Un dia, un beròi dia,
 Tots coneisheràn ma sobirana ;
 Ma mair, ma sòr, ma hilha,
 Ma bèra amor, qu'ei la lenga occitana.

Marina TEXIER



Los animals emblematics

Fòrça monde parlan dels animals totemics, mas Josiana Bru, antropològa, ditz qu'es melhor de dire animals emblematics, perque los animals totemics son dins las culturas qu'i a pas de barrièras entre l'uman e l'animal, qu'i a mai de respècte de l'animal, los umans se reconeisson dins l'animal, lor arma èra dins l'animal.

Aqueles animals emblematics son d'animals causits per una vila, en relacion sovent amb l'istòria de l'Edat Mejana. Los estatjants del vilatge o de la vila fabrican un manequin amb de fusta e de teissuts, e lo sortiràn per cada fèsta. Son portats, tractas o tirats per de portaires e lo menaire. Sovent son acompanyats de musiciens.

Descobriguèri qu'i aviá un animal pel barri de la veirièra de Tolosa : lo Grand Roméo. Es un gos, qu'existís vertadièrament, qu'ajudava sa mestressa a se ligar amb los vesins. Atal aquesta dòna, que se sonava Francesa, devenguèt la reina del barri, totjorn acompanyada de son canhòt (de 3m de long e 1,20m de naut!). Son ròtle es de manjar los que vòlon pas far la fèsta, e de los cagar transformats en personas qu'aiman far la fèsta amb los vesins!

Vos prepausi un pichon jòc, cal trobar los animals emblematics de las vilas:

- | | |
|-------------|--------------|
| A - Besièrs | 1 - l'ors |
| B - Mèsa | 2 - lo polin |
| C - Pesenas | 3 - l'agassa |
| D - Pau | 4 - lo camèl |
| E - Abelhan | 5 - lo pofre |
| F - Sèta | 6 - lo buòu |



Caròla SCHNEIDER

(ressorças: «Les animaux de la fête occitane» de Claude Alranq, ed. Du Mont)

Las responsas son a la fin del jornal.

De Calandrona a Calandrina...

Quan de Calandrona e vades a Calandrina, descubèrtas que's hèn, dequeròs que's ligan... En aquestas dialògas que descobriratz ua Calandrina qui questiona e batala dab la Calandrona qui èra poqueta.

«E't brembas deu "Que i a de nau ?" çò demanda la Calandrina.

- Non, pas tròp...

- Mes quiò, çò que hasèm au canton cada matin ! Que n'avem parlat en formacion augan. Que saps, tot lo monde qu'informava la classa de quauquarren de navèth ! "Qu'anèi a la hèsta de la sau e que crompèi dus paquets de sau." No't ditz pas aquera frasa ?

- Ah, mes òc! Plan segur ja ! Qu'èra genhèc aquerò ! A jo que m'agradava. Que i avè un president qui dirigiva. Lo son ròtle qu'èra de demandar qui avè quauquarren a díser e qui balhava la paraula au monde.

- E òc, estar president qu'ei ua grana responsabilitat ac saps ? Qu'ei un mestier hidat a un mainat segon la soa color de cinta. Har un "Que i a de nau" qu'ajuda ua classa a estar mei cooperativa. E saps qu'aquera amassada no's hè pas en totas las escòlas ?

- Ah bon ?! E perché ?»

Que seguirà...

Anaís LA HITETA L'ARRÒCA

Associà's enà hèr gascons

A calandreta tostemps que's charra de quin hèr enà «associà's enà hèr escòla», ua question sensibla, un equilibre tan perilhós a ténguer enà que cadun demòre a sa plaça etc. Que podem anar dentrò díser qu'é ara ERA soscadissa deras escòlas associativas. Bilhèu que ua partida dera solucion que seriá d'ac tornar prénguer tot ath revèrs. Eth moviment dera pensada que va totstemps de cadun de cap ara escòla : quin eth regent hè escòla, quin eth cap d'establiment hè escòla, quin eth associatiu hè escòla, quin eth clae hè «escòla» Ath lòc de jutjar totis aqueras faiçons de hèr cadun de son punt de vista estretit, aueitem eth moviment oposat, que partish dera escòla de cap ath món. E se pensàvam : quin era calandreta mos hèr, mos construsish, mos càmbia de còps. Bilhèu que dam aquera onestat, de deishà's cambiar per Calandreta, eth equilibri que seriá mès naturau, pas encara ganhat, mès en camin ! Nà aqueth article qu'è causit de centrar era soscadissa de cap ara lenga, enas mamàs de ua dubertura de ua calandreta, ua prumèra annada. Quan crean ua calandreta eras mamàs que botan eth pè ath mieg deth occitan, de prumèr qu'avisan eth món: «oh moi l'occitan...» mès sense voler començar eth camin. Eth libet caminaire, eras cançons que pòrtan occitan nà casa. Eras mamàs que vesem enas fòtos aquí-dessús que creèren un còr de hèmnas en ligam dam era escòla. Après, que notèren qu'eth çò que cantavan semblava cap pro ath parlar deths macipons. Alavetz, lèu que demandèren de passar nath parlar locau. Que cerquèren, analisèren, comencèren de hèr plancas, d'aprènguer d'un biais non-conscient eras règlas foneticas e de gramatica. Que sosquèren alavetz en mieilòc culturau çò que poderiá hèr retronish en aqueth còr. Que rescontrèren Cocanha. Atau que comencèren de botar pè en eth món culturau occitan. E tot que s'encadenèc : velhadas occitanas, recèptas localas, textòs en gascon, musica occitana qu'entenem pera hièstra dera veitura en tot arribar ara escòla, macipons que cantorlejan cançons en gascon non apresas ena escòla... Calandreta qu'é a crear gascons, petits e grans, deishem-la hèr...

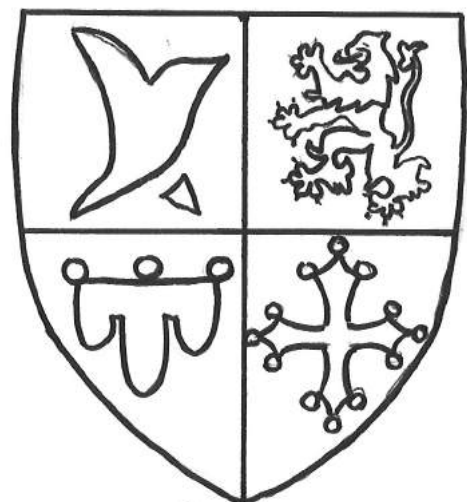


Manon PUJOL

«Abaudiment»

Aqueste mot complicat de revirar
 Basta pas de lo comprene
 Aqueste mot tan misteriós
 Urosament i sèm anats
 Dins aquestas escòlas
 Immersivas tan contadas
 Magicians, aquestes Paissèls Ajudaires
 Endralhan la descubèrta
 Naturalament passaires de saber
 Totes encantats ne sèm tornats.

Maria-Pèira ESCAFFRE



Un metòde de lectura fonetica : lo de Suzanne Borel-Maisonny

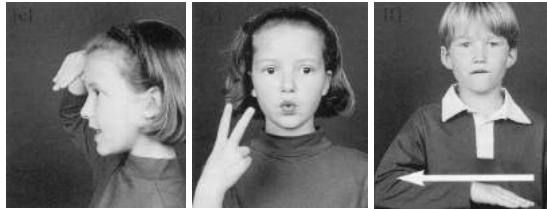
Aquelh metòde es un ensems de signes per facilitar l'intrada dins lo lengatge. En promièr aquelh metòde es estat utilizat per d'enfants sords, o per d'enfants joines amb problèmas e amb dificultats dins lo biais de dire. Lo metòde Borel-Maisonny sèrv d'intrada visuala. Son daus signes simbolic que servisson per aprene a legir. I a un signe per son e pas per grafia.

Aqueles signes balhon la memòria daus formas graficas. L'aprendissatge de la paraula se fai amb fòrça o bèlhcòp d'estapas. A la debuta, chau faire descobrir aus enfants da qué quò's un son e d'ont ven ? Un promièr trabalh de gymnastica fonatòria es essencial per descobrir la lectura. Aprenèm aus enfants d'aver lo contraròtle sòbre sa respiracion. Après, li chau faire faire un trabalh fonatòri : vibracions nasalas, oralas, posicion de la lenga...

Lo signe associat amb un fonèma fonda una identificacion a la letra escripta e a son articulacion. Aquel signal es fòrça utilizat amb d'enfants qu'an de dificultats de memorizacion. Lo fonèma es pas pus un element isolat. I a en de mai un imatge visual que facilitarà la memorizacion e a mai la relacion grafèmas-fonèmas. A notar : aqueles signes se perdon tots solets tanlèu que l'enfant deschifra los grafèmas-fonèmas. Podèm dire qu'aquelh metòde ajuda alh deschifratge, mas, chau trabalhar tanben sòbre lo sens daus mots.

Fin finala, lo metòde Borel-Maisonny es la resulta de tres causas :

- Fonèmas per lo son, tanben dins l'aurelha.
- Grafèmas per la vision.
- L'articulacion, çò qu'es dit per la gòrja.



Emilia BOUCHET

Los diferents beneficis del bilingüisme

En comparason amb los monolingües, los bilingües profèitan de fòrça beneficis :

1) Los beneficis linguistics : Caliri P. (autor del memòri *Bilinguisme & apprentissage précoce des langues*) nos ditz que : «Le bilinguisme n'est pas simplement la juxtaposition de deux compétences linguistiques, c'est un état particulier de compétence langagière qui ne peut être évalué avec les termes de la norme monolingue». Doncas, quand un enfant apren a parlar, va agantar «los actes fondamentals de la comunicacion» coma per exemple de demandar quicòm a sa maire o de nommar una causa que se tròba en fàcia d'el. Alara, l'enfant desvolopa naturalament dos sistèmas linguistics a partir del moment qu'una persona lo parla dins una lenga o dins una altra. El aprèndrà alara naturalament doas significacions per un meteis contengut.

2) Los beneficis culturals : d'aprèp lo libre *L'enseignement bilingue aujourd'hui* : «Le bilinguisme est vécu comme un facteur d'ouverture culturelle, d'ouverture à l'autre, vecteur de curiosité et de tolérance». Parlar una altra lenga es tanben prene en compte un individú dins sa qualitat de persona tota entièra. Del moment qu'un enfant apren a parlar una altra lenga, aquela es donada amb de practicas culturalas. Se l'enfant apren a parlar doas lengas, es marcat per doas culturas diferentas. Alara, l'enfant s'estructurarà una identitat culturala amb aquestas doas lengas qu'aprenguèt.

3) Los beneficis cognitius : segon Ellen Bialystok, ensenhere-cercaire en psicologia a la York University de Toronto : «Le bilinguisme modifie la façon dont fonctionne le cerveau.» e segon Petit J. «ils ont davantage de facilité à apprendre une 2e langue étrangère». En mai, amb l'imatjariá per ressonància magnetica (IRMf) que foguèt una granda avançada tecnologica, ara es possible d'estudiar las responsas del cervèl cap a la paraula. Gràcia a aquò, los especialistas poguèron observar que dins los cervèls dels bilingües precòces (enfant confrontat a doas lengas abans sos sièis ans) las regions que tractan lo lengatge son practicament superpausadas, es a dire que las doas lengas son tractadas coma una sola lenga.

Laurà CRÒS

Ressorcas :

- Bilinguisme & apprentissage précoce des langues. CALIARI P. [en ligne]. 28 novembre 2011, [consulté le 18 octobre 2016]. Disponible sur : < [http://www.peddycaliari.com/www.peddycaliari.com/Bilinguisme_\(M2_AFI\)/Entrees/2012/9/10_Bilinguisme_\(integralite\)_files/Bilinguisme_1.pdf](http://www.peddycaliari.com/www.peddycaliari.com/Bilinguisme_(M2_AFI)/Entrees/2012/9/10_Bilinguisme_(integralite)_files/Bilinguisme_1.pdf) >

- Ellen Bialystok : « Le cerveau des bilingues fonctionne mieux que celui des monolingues ». GOURDON Jessica.[en ligne]. French morning edition nationale, 2013. Disponible sur : < <http://frenchmorning.com/ellen-bialystok-le-cerveau-des-bilingues-fonctionne-mieux-que-celui-des-monolingues/> >

- DUVERGER J. , MAILLARD J-P. L'enseignement bilingue aujourd'hui. ALBIN MICHEL, 1996. . ISBN 2-226-08092-9

Ceremonia de remesa dels diplòmas

Dissabte 15 de setembre, al CIRDOC*, una remesa dels diplòmas de lenga e cultura occitanas per la region Lengadòc e Provença foguèt organizada pel CFPO* e lo CIRDOC. Dins lo meteis periòde, lo CFPòc Novèla Aquitània e lo CFPO Tolosa organizèron de ceremonias parièras.

Totas las 273 personas de la zòna Lengadòc e Provença, enfants e adultes que capitèron las espròvas, foguèron convidats a aquela tantossada excepcionala.

Lo nivèl A2 «Escapolaire» èra lo mai representat pr'amor que los calandrons de cada escòla Calandreta o passan. Çaquela, 26 adultes e collegians obtenguèron lo B1, 16 adultes lo B2, e enfin 3 adultes capitèron lo C1 qu'es lo nivèl lo mai naut. Cada laurejat se vegèt remetre son diplòma e un saqueton de presents.

Pendent la ceremonia, la tropa de teatre La Rampa TIO amb una adaptacion de la pèça de teatre «Quesaquò e Mascompres», venguèt faire d'animacions e entrecopèt lo tantòst d'istorietas, galejadas e jòcs de mots.

Aquela remesa de diplòmas dirigida per Dalfina Krajewski, presidenta del CFPO e Patric Roux conselhièr regional e director del CIRDOC, pren plaça dins una volontat de valorizar la lenga e la capitada d'un nivèl europenc del CECRL*. Aital, la lenga occitana luènh d'èsser acantonada a Sud de França capita de prene una reconeissença europenca e ganha en visibilitat.

Pasmens, cal pas doblidar lo local. E la necessitat de militar per la lenga foguèt una demanda de P. Roux cap al public : «Vos demandi de devenir d'ambassadors (...) per l'avenir de la lenga nòstra».

Caròl DUSFOUR



*Centre inter-regional de desenvolopament de l'occitan.

*Centre de formacion professionala occitana.

*Encastre europenc comun de referéncia de lengas.

Lo canal



Aqueste mes de Setembre, avèm viscut per qualques jorns l'estiu indian. Aquò balha enveja de se passejar, de prene l'aire doç... La vista de l'aiga permet de se destibar. A Agen i a pas la mar, donc ai trapat la solucion d'anar lo long del Canal del Miègjorn. I a tanben una particularitat, es que lo canal passa sus Garona. A la debuta, lo canal èra un projècte per religar l'ocean e la mar Mediterranèa. S'apelava lo «Canal de comunicacion», puèi Canal de Lengadòc e Canal de Miègjorn. Son creator es Pèire Pau Riquet. Lo canal religa Seta a Tolosa e fa 240 quilomètres, puèi lo Canal va de Tolosa a Casteths en Dorthe. Foguèt classat al Patrimòni mondial lo 7 de decembre de 1996.

Uèi, es fòrça agradiu de s'i passejar, a pè o a bicicleta. I a un fum de causas que foguèron fachas a l'entorn del canal. A Agen per exemple, an bastit un «cafè velo» a la plaça d'una raïna de castel d'aiga. A completament cambiat l'endreit, o fa viure e es plasent de veire projèctes aital. Es un polit endreit, amb una partida cafè, un restaurant, un talhièr per reparar las bicicletas, per las personas que vòlon s'arrestar, beure un còp. Pòdon tanben demorar una nuèit o mai, manjar al restaurant, reparar la bicicleta. Pendent l'estiu, i a de mond que fan una partida del canal, o lo canal entièr, en bicicleta.

Aquí comença mon viatge en Agen, e espèri descobrir d'autres vilas traversadas pel Canal pendent aquela annada de descobèrta...

Nadèja BOUNET

Lo laurèr catalan que tornè verdejar

Estóssitz embarrats en ua espuga au mei pregond de las pregondors deu monde n'averetz pas entenut a parlar de çò que's debanè per aquestes torns enlà deu tombèu de Pirena, en un país pas tan luenhèc qui s'apèra Catalonha. Los mèdias ne parlan a la lor faïçon (quan ne parlan), segon las lors sensibilitats pròpias qui sovent son pro aluenhadas de la realitat e deu sentit deus actors màgers qui s'i hèn entà's har entèner, los ciutadans catalans. La volontat d'aqueth article tròp brac de tot biaish n'ei pas de presentar de faïçon exhaustiva la situacion deu país après lo referèndum d'independéncia, mes de balhar la paraüfa a'us qui vivón las hèitas deu purmèr d'octobre entà n'aver un tornar mei clar e har la tria en tot çò que podem entèner.

Entà'us qui passèn la decennia passada dens l'espuga, un resumit de la situacion que'us hè besonh : entà comprèner lo procediment qui miè Catalonha de cap a un referèndum d'independéncia que'ns cau tornar en 2005 e mei precisament au moment quan lo govèrn de Jose Luís Zapatero dab l'ajuda de mantun partit (PSC, ERC e CiU) e balhèn a Catalonha, qui ac demandava despuish longtemps, ua autonomia mei larga de cap au poder centrau. Aquera refòrma de l'estatut d'autonomia que balhè au govèrn catalan ua autonomia financèra significativa e l'estatut de "nacion dens la nacion". Espanha que semblava de se n'avièner totun dab Catalonha, mes qu'estó de pauc durada. En efèit, lo PP (Partit Popular) de Mariano Rajoy que s'i escadó a har invalidar aquera refòrma au mejan deu tribunau constitucional qui la suspenó en 2010. La reaccion catalana qu'estó de las vivas : granas manifestacions, protestacions e articles que defenón la refòrma en de balas. Que podem véder en aqueth ahar la genèsi de l'antagonisme enter Barcelona e Madrid.

Après aqueth episòdi las causas que s'avièn a hum de calhau : en 2011 Mariano Rajoy qu'ei arribat au poder e la crisi economica que tuma Espanha e segon los catalans la Generalitat que'n pateish mei que d'autas autonomias. L'encontre enter Artur Mas e Mariano Rajoy (2011) ne balhè pas sonque maishants fruts e cristallizè la discòrdia. Lo 14 de seteme de 2014, ua consulta sus l'independéncia que's debanè en Catalonha a la quau participèn dus milions de catalans (qui responón òc a 80%). En 2015, lo movement "Junt pel Sí" que s'i escadó dab pena a obtièner la majoritat deus deputats a l'amassada catalana shens poder impausar Artur Mas per un dusau mandat. Lo 12 de genèr de 2016, Carles Puigdemont, inconegut de plan deu public, cònsol de Girona que vadó lo 130au president de la Generalitat. Prima 2016, lo navèth president qu'anonciè la data d'un referèndum tà l'independéncia de Catalonha, que's debanarè lo 1 d'octobre e a despieit de la volontat de Madrid de l'empachar que's debanè lo quite dia quan èra previst : lo purmèr dia d'octobre de 2017.

D'aqueth dia que'n vedom mantua causa a la television e seus hialats socials. Qu'i vedom subertot la violenta repression miada per l'estat Espanhòu e la determinacion deus catalans, mes enlà deus imatges e deus devís, n'avom pas que drin de tornar seus sentits de la poblacion sus çò qui's passè aqueth purmèr d'octobre. Ua manca que'ns perpausam de comblar drin dab un testimoniatge d'ua persona qui ac vivó.

Lo testimoniatge que'vs perpausam qu'ei lo d'un foncionari de la Generalitat, membre de la direccion generau de la polícia deu departament d'interior de Tarragòna, Christian Andreu. Quan lo demandèm lo son sentit suu purmèr d'octobre e suu referèndum que ns'avoè lo son contentèr de cap aus resultats qui contradigón la màger part deus sondatges (42,38% de participacion, 90,09% Òc e 7,87% Non), mes que ns'avoè tanben la soa paur a véder a ua escalada de la violéncia au parat deus dias vienents. «Sus hèts terribles, çò digó, i a mai de 893 herits. Pensi qu'era majoritat deth pòble vòl era independéncia pr'amor d'acò. Eth pòble ja parle obertaments de resistiren en patz enquia dimecres. I aurà era declaracion unilateral d'independéncia, çò contunhè, alavetz, un minut apres i aurà mòrts.» La violéncia de l'estat espanhòu que lhèva tanben la question de l'inaccion de l'Union Europeana qui demora muda de cap a la repression violenta de Madrid : «quan de temps vol era UE per nos deishar massacrar ? çò's questionè Christian Andreu, Uu dia mès ? Dus ? Tres ? Avem paur, fòrça paur, ç'avoè, mes coratge tanben.»

Enter coratge e paur, lo pòble catalan qu'espèra ua reaccion de l'UE qui ne sembla pas vièner. En efèit, las institucions europèas que demoran mudas, autant com los elegits europèus qui ne son pas numerós a condemnar las violéncias. Qu'avem tots punts de vista diferents sus l'independéncia catalana, sus las soas motivacions e lo son avièner, mes lo silenci eishordaire deus nostes elegits sus la question deu dret de s'exprimir librament e de votar entà hà's entèner, drets clarament hicats en questions per aquestes torns en Espanha, que'ns deu har reaccionar. Mobilizem-nse entà exigir la condemnacion unanima de las violéncias hèitas au pòble catalan e de l'escarni hèit aus drets mei fundamentaus de las nostas democracias.

Lo laurèr catalan que tornè verdejar, mes quantas brancas averà de rèsta entà emparar lo son pòble de las espravas qui l'espèra ?

Quan escrivì aqueras linhas los catalans que son per carrèras, balhant a la vielha Euròpa ua leçon de democracia.

Remèsi BOY

Las doçors de davalada

Dintram dins la davalada. Las fuèlhas s'ornan de lors mai polidas colors, lo freg ven nos gratilhar doçament per nos menar cap a l'ivèrn. Per combatre tota aquela grisalha e lo freg ambient, vos prepausi una recepta de doçors a l'avelana, una frucha de sason. L'ai ensajat en ço dels pichons, lor agradan fôrça aqueles bescuèits, espèri doncas que vos agradaràn tanben !

Per aquò far vos caldrà :

200g de farina
100g de burre
80g de sucre (ai pres de sucre de cana es encara melhor !)
1 culhieron de levadura
80ml de lach
1 culhieron de sucre vanilhat
una ponhada d'avelanas (n'ai mes mai per plan aver lo gost)
facultatiu : pepitas de chocolat (al gost de cadun)



Après vos cal saupre cossí faire, vaquí la preparacion :

1. Dins un primièr temps, vos cal caufar lo forn a 180°C.
2. En seguida, la partida la mai agradiva per los qu'an los nèrvis de passar, cal espotir las avelanas cap a obtèner de pichons bocins (n'ai daissat de bèls perque preferissi, es al gost de cadun)
3. Mesclar la farina, la levadura, lo sucre e lo sucre vanilhat.
4. Apondre lo burre e trabalhar la pasta amb los dets.
5. Versar pauc a cha pauc lo lach cap a obtèner una bola de pasta.
6. Apondre los bocins d'avelanas (e las pepitas de chocolat) e tornar mesclar.
7. Sus una placa, metre las bolas de pasta puèi esplatussar amb los dets o la pauma de la man. Los bescuèits devon far 1cm d'espessor.
8. Còser entre 15 e 20 min segon la coloracion que volètz.

Espèri que vos balharà de vam per afrontar la davalada.
Bona tasta !

Kimberley BINET

Una recèpta de sason

La davalada es arribada! Quina polida sason amb sas colors, sas odors, sa musica, sa frucha... lo rasim, las castanhas... e lo quivi ! Del costat de Tolosa, i a una bòria tenguda per Corinne POPOT. Dins aquesta bòria, i a un vergièr de quivis e de pomièrs. I a tanben d'animals : chins e gats, aqueles son corrents... ases, tessons, motons, galinas e rits... pas susprenent tanpauc...mas trobaretz de pintadas e de piòts! È aquò es rare d'aquesta passa !

L'an passat i sèm anats amb l'escòla tota, es a dire a 70. Avèm pantaulejat sus plaça, i aviá de taulas bèlas per nos aculhir jols arbres e un canton de jòcs pels pichons e grands. Los grands an seguit Corinne per aprene cossí creis l'actinidia e cossí lo culhir. Los pichons se son passejats dins la bòria, èrem afogats dels piòts e de las pintadas... subretot de lor crit ! Puèi en escaleta amb lor grand, son anats culhir a lor torn la frucha... Avèm cromptats qualques quilòs de quivis per tornar a l'escòla e en talhièr descantonat, avèm cosinada de confitura, aprestadas d'etiquetas e venduts los pòts a la fèsta de Nadal.

Se vos ditz, vaquí lo ligam del siti : <http://www.kiwi-clejust.com/>
En venir al còr del subjècte que vos interèssa plan solide,
la recèpta tan desirada (1 kg de quivis / 1 kg de sucre) :



LA CONFITURA DE QUIVIS

- 1 - Pelar los quivis o los copar en dos e les voidar amb un culhieron.
- 2 - Les copar en pichons dats, les botar dins una bacina a confitura en tot apondre lo chuc de limon e lo sucre. E laissar repausar 2 o 3 oras.
- 3 - Far coire e tre que bolha, baissar lo fuòc e laissar coire duscas que los tròces de fruch començan de fondre. Verificar en tot versar calques gotas sus una sieta freja. Se la confitura cola docetament es bon. Se que non tornar far coire.
Cal saupre que la confitura de quivis a tendéncia a èsser liquida e donc podètz apondre d'agar agar (1g per 1kg de frucha a diluir dins un pauc d'aiga).
- 4 - Escrumar e botar en pòts la confitura encara cauda. Tampar e virar los pòts, laissar fregir.

Bon apetís!

Valeria TEOULET

CORRIÈR DELS LECTORS

Un brave mercès als lectors del jornal que nos an escrit!

Maria-Anna Pojada de la calandreta de Pàmias : "Mercé pel jornal. Un pichon comentari per encoratjar la còla : un numèro plan ric e espés, alavetz felicitacions pel trabalh ! De mès, lo nom m'agrada plan e mòstra una bona soscadissa !! Una bona idèa. Enfin, l'article sus la dança dels bastons m'interessèt particularament, pr'amor que ne faguèrem un pauc en classa una annada, mas pensi que los tubs de carton son tròp fragils (o alavetz cal de rigids, coma los de la pòsta) e encombrants : trobèri una solucion amb de tudèls de pvc del raion bricolatge. Aqueles tudèls venduts mens d'un èuro per 2m se descopan aisidament amb una pichòta ressèga e son pro resistents e leugièrs... e se consèrvan mantunas annadas. Mercé e bona annada per tota la còla."

Melodia de la Calandreta Jimosenca : "Adieussiatz los enganats! Preni 2 minutas per vos dire lo plaser qu'aguèri de vos legir. Es un astre d'aver totes aqueles dialèctes dins la vòstra còla! Ne sabi quicòm qu'èrem 13 "espampilhats" l'annada passada. Mercé per l'article sus talhièrs filosofia en mairala que lo fau cada setmana e me va donar d'idèas per la seguida. Quin plaser d'ausir tindar lo gascon! Ôsca pel primièr numèro, bon vam a totes e tot ço que vos pòdi donar coma conselh es: Profeitat, bufatz e vos prengatz pas lo cap, es una annada de capborg, mas d'una riquesa formidable ! Bona annada a totes Mélodie de la còla Claudi Alranq, lo Bonastre.

Al passatge : un brave adieu al las còlas d'aprene e del CFPO! "

Helena Weisslinger (A2) : "Ôsca per la causida de vòstre títol! Trapèri vòstre primièr numèro plen de vam(la plaça de l'error dins los aprendissatges, las vendémias...) e pòdi confirmar que "la vida secreta dels arbres" es un libre passionant ont vesèm que dins la natura tanben d'unes arbres trapan diferentas formas d'associacions per èsser mai resistents ? Bon camin dins aquesta annada fôrça rica."

emblematics son : A4, B6, C2, D1, E3, F5.

Las responsas al jòc dels animals